

“Cal un nou concili al més aviat millor”

La mort del papa Joan Pau II ha obert molts interrogants sobre el futur de la Santa Seu i de l'Església catòlica. El sacerdot i historiador Joan Bada dóna la seva visió, crítica i realista, d'alguns aspectes que han marcat el paper del Vaticà al llarg dels darrers anys.

Podria fer un balanç del que han significat per a l'Església catòlica els 26 anys de pontificat de Joan Pau II?

—Una valoració general és molt difícil de fer perquè els fets que li ha tocat viure donen per a molt. Una de les coses que més ha caracteritzat aquest pontificat és que hi ha hagut dues imatges del Vaticà, una d'exterior, que ha volgut donar una sensació d'obertura, i una d'interior, en què ha mancat diàleg.

—I el diàleg amb les altres religions?

—Hi ha hagut una regressió molt notable en la relació amb les altres branques del cristianisme.

—Per què el papa no va tenir bona relació amb l'Església ortodoxa russa?

—El papa es va equivocar quan va nomenar bisbes llatins a Rússia, saltant-se els acords que prohibeixen fer proselitisme en els territoris on hi ha una església cristiana establerta.

—Joan Pau II va ser tan determinant en la crisi del comunisme com es diu?

—Aquest és el parer dels que opinen que el comunisme va començar a trontollar a Polònia. La meua opinió, però, és que cal deixar passar un temps per tenir-ne proves documentals.

—Vostè, però, dóna validesa a aquestes hipòtesis?

—Es cert que Lech Walesa va ser sempre molt obedient a Joan Pau II, fins i tot estic segur que li consultava moltes coses. També és possible, com s'ha dit algunes vegades, que el finançament de Solidarnosc venia d'institucions properes al Vaticà.

Ara és, jo tinc molts dubtes que el papa fos decisiu en la caiguda del comunisme.

—Què opina de la posició del Vaticà vers la teologia de l'alliberament?

—El problema amb la teologia de l'alliberament va sorgir quan els Estats Units van començar a veure amb preocupació el creixement d'aquest moviment, que denunciava la pobresa i l'opressió als països d'Amèrica del Sud. Per això van considerar que calia desmobilitzar el poble, potenciant els telepredicadors i les sectes que insistien en els temes de la salvació.

—Així, quin va ser el paper del Vaticà en aquest afer?

—El 1984 va sortir la primera normativa de Roma contra la teologia de l'alliberament, que el *Wall Street Journal* va celebrar com una gran victòria contra el comunisme. Els Estats Units potser no van demanar al Vaticà que es posés de la seva banda, però els va anar bé que ho fes.

—L'aparició d'aquestes sectes té relació amb el desenvolupament dels nous moviments, com els neocatecumenals, dins l'Església?

—És difícil establir una vinculació. S'assemblen perquè cauen en el mateix parany que l'Església catòlica, és a dir, parlar sempre de la salvació de les ànimes. Pel carrer no circulen ànimes, sinó persones, que són les que cal salvar.

—Aquests nous moviments han estat fomentats pel Vaticà?

—Sí. Almenys el Kiko Argüello, en els bons temps, dinava amb Joan

Pau II una vegada el mes. Amb ell s'han trobat més còmodes que amb Pau VI.

—L'objectiu del Vaticà amb aquest snous moviments seria contrarestar la teologia de l'alliberament?

—Sí. Aquests nous moviments no accepten la visió de compromís que defensa el Concili Vaticà II.

—Com veu l'Opus Dei?

—L'Opus Dei en aquests moments té un altre moviment que el supera per la dreta: els Legionarios de Cristo, que és el que té més força dins del Vaticà. Tot i així, entre Joan Pau II i l'Opus hi havia sintonia, com ho demostra el fet que els concedís la prelatura. Una persona determinant ha estat Navarro Valls, membre de l'Opus Dei i portaveu del Vaticà durant 24 anys, que ha tingut un contacte permanent amb el papa.

—Al Vaticà hi ha altres figures, com per exemple el cardenal Ratzinger, que manaven més que el papa?

—Jo penso que no. Les persones com Joan Pau II, de temperament tan fort i autoritari, es configuren el propi entorn.

—Navarro Valls ha tingut algun paper en les relacions entre el Vaticà i Catalunya?

—En el tema català, Navarro Valls, tot i que potser mai no ho sabrem del cert, hi ha tingut un paper important. La proximitat amb el papa —cal tenir en compte que és metge— fa ensumar que se l'escoltava molt.

—A què atribueix la manca de sensibilitat del papa respecte al fet català?

—En primer lloc, perquè el Vaticà ha donat molta rellevància al paper de l'estat, però també perquè des d'Espanya no han entès Catalunya.

—Els bisbes espanyols el van assessorar malament sobre Catalunya?

—Hi ha hagut planxes molt solemnes com, per exemple, durant la visita a Barcelona del 1982. Si el papa hagués tingut al costat algun coneixedor de la realitat catalana, no hauria començat el discurs dient "*españoles todos*", que era el mateix que feia Franco. Al meu parer, una de les claus de la manca de sensibilitat del Vaticà respecte a Catalunya ha estat el cardenal Martínez

"En aquests moments, l'Opus Dei té un altre moviment que el supera per la dreta: els Legionarios de Cristo, que és el que té més força dins del Vaticà. Tot i així, entre Joan Pau II i l'Opus hi havia sintonia, com ho demostra el fet que els concedís la prelatura."

Somalo, l'actual camarlenc, que havia estat el substitut de la secretària d'Estat, un càrrec molt proper al papa. Somalo no ha perdonat mai a Catalunya la campanya contra Marcelo González, bisbe de Barcelona als anys seixanta, per reclamar bisbes catalans.

—Per què s'han fet tants sants durant aquest pontificat?

—El papa estava molt preocupat per la identitat catòlica, per tant, va fer tota una gamma de sants que abans no existien. Va voler dir que es pot ser sant des de qualsevol origen.

—I la beatificació dels "màrtirs" de la Guerra Civil?

—El mateix. Un màrtir dóna identitat perquè s'entrega fins a la mort. Joan Pau II, tal com s'ha vist al final de la seva vida, considerava que el patiment tenia un gran valor.

—Considera èticament moral aquest seguiment mediàtic que s'ha fet de l'agonia del papa?

—La gent acusa els mitjans de comunicació, però jo acuso el que crea la notícia. Si no haguessin tret el papa a la finestra, ningú no l'hagués fotografiat. Els que van posar un micròfon davant d'una persona malalta sense tenir la certesa que podria parlar van cometre un acte de maltractament psicològic.

Un crític dins l'Església catòlica

Joan Bada i Elias, historiador i sacerdot, va néixer a Barcelona l'any 1937. És doctor en Història Eclesiàstica per la Universitat Pontifícia de Roma i doctor en Filosofia i Lletres per la Universitat de Barcelona. A més, ha estat professor d'Història Moderna d'aquesta darrera universitat i professor d'Història Eclesiàstica de la Facultat de Teologia de Catalunya, entitat de la qual va ser degà del 1972 al 1978 i vicedegà del 1994 al 2000. A banda d'això, Joan Bada va ser delegat d'Ensenyament i Catequesi del bisbat de Barcelona entre els anys 1973 i 1981. En el terreny de la recerca ha publicat nombroses investigacions sobre la història de l'Església de Barcelona del segle XVI i també del segle XIX. Recentment, ha publicat un nou llibre titulat *Història del cristianisme a Catalunya* (Eumo - Pagès editors). Al llarg dels darrers anys s'ha caracteritzat per tenir una visió crítica d'alguns aspectes del funcionament de l'Església catòlica.

—Ha servit per a alguna cosa aquest tractament mediàtic?

—Joan Pau II ha estat un home mediàtic des del començament fins al final, i això l'ha convertit en un home de masses. Ara bé, la pregunta és saber si els viatges han fet augmentar la devoció en els països que ha visitat. Penso que no.

—S'ha donat massa importància a la imatge del papa que atrau la joventut?

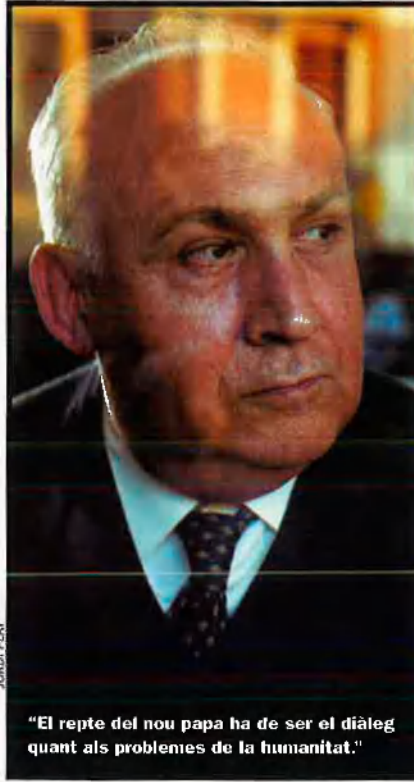
—La joventut actua igual davant del papa que davant una estrella del rock. La joventut d'avui dia torna a viure molt dels mites.

—Darrere aquests joves que van al Vaticà, hi ha grups organitzats?

—Hi ha organitzacions que intenten negar que el jovent està en crisi.

—Què opina sobre els viatges i les benediccions del papa en països amb règims dictatorials?

—El nou papa s'haurà de replantejar aquest tema. El fet que el cap d'una església sigui el cap d'un estat

JORDI PUJOL

"El repte del nou papa ha de ser el diàleg quant als problemes de la humanitat."

ja no s'aguanta més. Encara més, Joan Pau II va proclamar una Constitució de l'estat del Vaticà del tot monàrquica, sense separació de poders.

—Què opina sobre el paper de la dona dins l'Església?

—Segons el dret canònic, excepte l'ordenació, la dona ho pot fer tot dins de l'Església. Fa quaranta anys, la dona no tenia la presència que té ara i teològicament no hi ha cap motiu per excloure-la.

—Quina és la responsabilitat del Vaticà en la progressió de la sida?

—En aquest problema hi ha molts responsables. L'Església s'ha de plantejar quina és la part que li correspon; s'ha de plantejar el tema del preservatiu i quina és la manera més segura de contenir la malaltia. El problema és que mentre es continuï pensant que tot acte sexual ha de tenir per finalitat la procreació, el problema no té sortida.

—Com hauria de ser el proper papa?

—Caldria que fos una persona valenta a l'hora de plantejar la relació entre la fe i la raó en tots els camps.

—Quins són els reptes de l'Església amb vista al futur?

—El repte del proper papa ha de ser, al meu parer, aconseguir un diàleg en tots els problemes que afecten la humanitat.

—El Concili Vaticà II continuarà tenint vigència?

—Cal que es faci un nou concili al més aviat millor. Hi ha tota una sèrie de problemes que han aparegut en els darrers anys que mereixen una reflexió. Els bisbes han de buscar un denominador comú a totes les esglésies que, mantenint la unitat catòlica, respecti totes les cultures del món.

—Quan entrarà la democràcia a l'Església?

—Mai. Ens hi acostarem, però mai no serà una institució democràtica. Una de les coses que encara confio veure és que l'elecció del papa estigui en mans dels presidents de les conferències episcopals. No serà del tot democràtic, però s'hi acostarà.

Xevi Camprubí
Pelai Pagès

Ontinyent > sostenibilitat 2005

CAJA D'ESTALVIS D'ONTINYENT
+ informació www.ontinyent.es

XARRADES > dimarts / 12 abril / GREENPEACE DAVANT LA CRISI AMBIENTAL PLANETÀRIA

> dimarts / 19 abril / EL CANVI CLIMÀTIC

> dimarts / 26 abril / CAMPS DE GOLF

> dimarts / 3 maig / AGENDES 21 ESCOLARS

> dimarts / 10 maig / PLA DE VIALS NO MOTORITZATS D'ONTINYENT

TALLERS > dissabte / 16 abril / ARBRES ORNAMENTALS | dissabte / 23 abril / DOLOR MUSCULAR

> dissabte / 21 maig / OBRI ELS ULLS A LA MAR

AIRE LLIURE > diumenge / 17 abril / MARXA INFANTIL I JUVENIL PER MUNTANYA

ALTRES ACTIVITATS > dijous / 21 abril / CINEMA I MEDI AMBIENT

> dissabte / 16 maig / PARCS EÒLICS

> 6 al 20 maig / EXPOSICIÓ. EL CANVI CLIMÀTIC